

.. هنر و ادبیات گنوفی

۱۰

هنر و فرهنگ ملی ، مقابله بیگانه ابن مقفع (روزبهدادویه) قرار دارد . او در قرن دوم هجری به بازآفرینی فرهنگ ملی ما پرداخت اما خلفای عرب باز ووبش فرهنگ ملی ما را بسود خود نبینند ، پس به او کفر بستند و در آتش بسوختندش . برای آشنایی بیشتر شما پیشنهاد می کنم فشرده ترین و در عین حال پکی از دقیق ترین و کم حاشیه ترین تاریخ ادبیات و نور و ظلمت در ادبیات ایران را نگاه کنید . آنجا منظور خود را بهتر درخواهید بات .

مردم ما پس از هجوم مغول نیز همچنان تا حد امکان ، ارزش های فرهنگی خود را حفظ کردند و نمودارش حضور ادبیان و شعرایی چون علی شیرازی و ابن سین . در عصر جدید نیز همین طور . یعنی از هنگامی که اقتصاد و سیاست غرب برپای مانده ویرانه تاریخ مردم مسلط شد و کوشید تا همه ارزش ها را به سود خود بازگونه کند ، باز هم مردم ما در حفظ هنر و فرهنگ خود از کوشش بازنایستادند . البته در طول تاریخ به مناسب فراز و فرودها و شلت وضع حکومت بیگانگان و نحوه ای برخورد آنها با هنر و فرهنگ ایران ، جهش و بالست ارزش های هنری نیز تغییر می کند ، اما کنده نمی شود . مدام و جاری است ، تا به امروز می رسم . حتی اگر

مردمی به تیغ بیگانه ازدم دروبشوند، از خونشان فرهنگ و هنر و ملت خواهد جو شد. چنانکه از خون سیاوش گلی روید. شما اگر در زبان فارسی دقیق شده باشید، متوجه خواهید شد که شیوه‌ی نگارش و گفتار در فاصله‌ی صد ساله‌ی اخیر دستخوش چه دگر گزئی پیشروندهای شده است. مثلاً تا قبل از مشروطیت و حتی چند دهه‌ای بعد از آن مردم فرهنگی ما تحت نفوذ انتصارات نوادران و فرهنگ آخوندی به نحوه‌ی پیچیده و خاصه فهم مطلب می‌نوشتند و حرف می‌زدند. اما با ظهور تغیراتی اجتماعی در سطح جهانی و در نتیجه برآمدن چهره‌های نوگرا در ادبیات و هنر ایران، زبان فارسی نیز گرایش به سادگی و زیبایی مردمی یافت. این جنبش جدید با مردانه‌ی چون فتحعلی آخوندزاده شروع می‌شود و همراه انسان‌های افتخار آفرینی چون دهخدا ادامه می‌یابد، و به همت هنرمندانه‌ی چون هدابت و بزرگی علوی رشد می‌یابد، و همین طور که می‌بینی در سطح عمومی هنر و فرهنگ پیشو اکنونی، این زیان چهره‌ی درست و به راستی «فارسیتری» می‌یابد. حتی در زمینه‌ی علوم و اصطلاحاتی علمی داشتیزی و مهای داشته‌ایم و داریم که کوشیده‌اند تا برابر «ویژه نام» های علمی را بیابند و در فرهنگ رواج بدهند، و در این

... هنر و ادبیات کنونی

میان دکتر آریان پوری شک جای عمدی و پرازشی دارد.
و راستی کدام ایرانی است که امروزه نخواهد هر چه
فارسیتر سخن بگوید و بنویسد؟ من که چنین می خواهم.
بگوید و ناسیونالیست، هستم. اما با چه نگاه و با چگونه
برداشتی، این را خود داشم.

سوال ۱: ۱

س.الف: هنر مجازی را نمی توان هنر ترینی دانست. هنگامی که
قیامت سلط ناشی از اکثریت مردم باشد بدیهی است که
هنر مجازی مجاز است، و هنر ضد مردمی، غیر مجاز و
ترینی می باشد.

ج.الف: این نکه باید روشن باشد که من هنر مجاز را در شرایط
کنونی تعریف کردم و بدیهی است که نخواستام هنر مجاز
را در هر موقعیتی ترینی بخوانم.

س.ب: وجود هنر تلقینی دل فوجی اول به علت وجود غرده بورزوایی
و تحت فشار بودن آن است، نبه علت خفغان فرهنگی.
به همین هليل درجهایی هم که خفغان فرهنگی وجود ندارد
به این هنر برخورد می کنیم. البته خفغان فرهنگی عامل
خلوچی است بولی داشت این نوع هنر، هنر تلقینی - با
مشخصاتی که ذکر فرمودید - ناشی از مترقب بودن قشر

۱- آنچه می آید پرسش هایی است هنر اهالی همان نظر هایی که عیناً آورده می شود.

خرده بورزو است که از یک طرف به مردم رو دارد و از طرف دیگر به طبقات فوقانیش . و به این دلیل وجودش بر از تضادهای رنج دهنده می‌باشد و بی جوصلگی ، کم فکری هم قابلیت ، همگی ناشی از اختلط ناجور این تضادها است .

ج . ب پنداشت بودم که همین نظر شمارا گفته بودعما در این عبارت : « او - « هنرمند تحلیلی » - بار خار عملی خود در هنر بعما ثابت می‌کند که به شدت دارای خصلت‌های مردم طبقه‌ی متوسط جامعه است ، گرچه از جنبه‌هایی ، گاهی وابسته به طبقه‌ی زیرین باشد . این ویژگی را از بسیاری لحظات زندگی ، موقعیت‌هایی که در آن قرار می‌گیرد ، رفتار دو اکتشهای ناگاهانه و بی تفاوت دربرابر مسائل و هرایط از پیش تعیین شده می‌توان شناخت ، اما ... گویا نتوانست ام مقصود را بیان کنم . زیرا بیاتم دقیق و علمی و مطبق بر تعاریف پذیرفته شده نبوده است . بنابراین « جانا سخن از زبان هم می‌گوییم » ۱ درست .

س.ت: هنر تلقنی را بمخاطر وجود عناصر منطقی در آن نباید به این شدت کویید ، بلکه باید آنرا راهنمایی کرد و به راه راستین جلب نمود . در غیر این صورت به آغوش هنر

۱ - اصل بیت این است « جانا سخن از زبان ما می‌گویی » که اینجا

من در آن دخالت کردم

تزریقی سقوط می کند ، و به طور خلاصه اعتقاد از این هنر بدون راهنمایی و جلب کردن آن بک جانبه گردی است .

ج . ت : با توجه به وجود عناصر متقدی در چنین هنری ، وأشاره به آنها و تأیید نکات مثبتش ، جنبه های کاذب آن را زدم .

نیز چنین یاد گرفتم که با زندگی همچنان سخن بگویم که اویامن گفت : سخت . بسی سخت . این دست ای که اشاره به آن دارم یعنی این ها تن آسان و سهل طلب شده است ، ویش از این بر تأیید شدن خود تأیید و تأکید می ورزد که بتوان ، با او از راه های تازه در هنر سخن گفت .

تأیید های قدری او را بمحضی خود پست بار آورده که من بتدارد در هنر به سر مترل آخر رسیده است . من اینجا فقط می توانم بگویم یک بار دیگر به دو تن از جاودانه های جهان هنر و ادبیات ، دو تن از سیاستمندان هنرمندان ، و از هنرمند ترین هنرمندان سیاسی جهان ، مراجعه کنند . شکری و شولوخوف . این دو انسان بهترین نمونه ها هستند برای همه کسانی که فکر می کنند نور هنر سیاستیند ! این ها را نباید جلب کرد . باید به عمق رانه . بگذار خودشان در بابت که همه چیز همین نبوده است که ما تابه حال شنیده ایم . بگذار خود در بابت . زیرا تجربه شده است که انسان آن چیزی را که خود بدست آورده

پاسخ به پرسش‌ها

بیشتر گرامی می‌دارد.

س. ث : پیوند عمیق و همه جانبی هنرمند به طور صریح یعنی چه؟
آیا منظور روابط تولیدی نیست؟

ج. ث : چرا . یکی از وجوهش هم می‌تواند روابط تولیدی باشد.
سوال آخر : آیا ادبیات معاصر چه کاری برای انسان «ترسیده‌ی»
معاصر می‌تواند بکند؟

جواب آخر : راستی چه کاری می‌تواند بکند! دوست عزیز من ،
بگذار سال‌ها به این سوال تو بیندیشم.

پایان

... هنر و ادبیات گمونی

هنر مند آوازه گر با هنر مند فرزانه بر سر پاره‌ای توازن‌ها از جمله گرا بش به آزادی در کار هم راه پیده است . اما طولی نکنده است که این دو از هم جدا شده‌اند . هنر مند آوازه گر در دایره‌ی تلقینات خود گرفتار آمد، و درمانده است . اما فرزانه همچنان پای بر خاک راه کنده و رفته است . پای بر خاک می‌کند و می‌رود . او هدف او چندان دور است که می‌داند همچنان باید برود . او می‌داند که باید برود . باید برود . حتی اگر بداند که نخواهد رسید ، می‌رود . می‌داند که نخواهد رسید ، اما می‌رود . می‌رود . و می‌داند که خواهد رسید .

رفتن برای او رسیدن است ، و رسیدن برای او همان رفتن . می‌رود نایباید . می‌جویید و می‌رود . اگر دمی در نگی کند برای راه جویی نازه است .

از من جزوی حاضر